

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viite: Luonnos valtioneuvoston asetukseksi alkoholilain täytäntöönpanosta (05.02.2018)

Asia: Lausuntopyyntö STM/614/2018

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja esittää käsillä olevasta asiasta seuraavia huomioita:

Yleisellä tasolla EHYT ry näkee hyvänä, että asetustasoinen sääntely siirretään lain tasolle, kuten on tehty esimerkiksi alkoholilain kokonaisuudistuksessa. Tämä olisi selkeyden ja oikeusvarmuuden sekä ennakoitavuuden kannalta perusteltua. Aiempi alkoholilaki oli pääosin puitelaki, jota tarkennettiin useilla valtioneuvoston ja sosiaali- ja terveysministeriön asetuksilla. Jatkossa asetustasolla säädettäisiin vain harvoissa, tarkennusta vaativissa seikoissa.

Nyt käsillä olevassa luonnoksessa on kuitenkin EHYT ry:n näkemyksen mukaan haasteita koskien juuri edellä mainittuja oikeusvarmuuden periaatteita. EHYT ry kiinnittää huomionsa asetusluonnoksen pykälien 10-12 muodostamaan anniskelua tilaisuuksissa ja tapahtumissa koskevaan kokonaisuuteen, josta lain tasolla säädetään alkoholilain 20 pykälässä. Erityisen haastavaksi tässä kokonaisuudessa EHYT ry näkee pykälän 11. Toisaalta viitataan tekijöihin, joiden perusteella lupa voidaan evätä, toisaalta tekijöihin, joiden perusteella lupa kuitenkin voitaisiin myöntää. Pykälä ja viittaus alkoholilakiin jää epäselväksi, asettaa lupaviranomaisen tulkintatilanteeseen sekä heikentää luvanhakijan kannalta päätösten ennakoitavuutta.

Asetuksen pykälä 11 on myös tarkkuudeltaan kovin yleisluontoinen, jolloin luvanhakijat saattavat hakea hyvinkin laajoja alueita anniskelualueiksi. Erityiseksi haasteeksi voivat muodostua urheilutapahtumat, joissa osaa katsomoalueista haettaisiin anniskelualueiksi. Samaan aikaan urheilutapahtumat ovat tilaisuuksia, joissa käyvät myös aikuisten seurassa olevat lapset. Myös muut tapahtumat kuten konsertit sekä elokuva- ja teatteriesitykset, jotka eivät tapahdu ns. ohjelmaravintoloissa, voivat muodostua haasteellisiksi. Mihin piirtyy raja, jossa anniskelualueen koko ylittää missään määrittelemättömän haitallisuuden kynnyksen.

Epätarkat ja tulkinnanvaraiset pykälät asettavat valvovan viranomaisen haasteelliseen tilanteeseen, jossa heidän on laadittava tulkintaohjeita toisaalta toisille viranomaisille, toisaalta luvanhakijoille. Ohjeet ovat aina ohjeita, eivätkä ne ole velvoittavia.

Onkin hyvä, että alkoholilain 21 pykälään on sisällytetty mahdollisuus lupaviranomaiselle pyytää lausuntoa lupahakemuksen toimipaikan sijaintikunnalta sekä poliisilta ja tätä asiaa tukee ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä annetun lain 6 pykälä.

Uuteen alkoholilakiin sisältyvä omavalvontasuunnitelma nouseekin keskeiseen asemaan. On kuitenkin huomattava, että pelkkä suunnitelma ei vielä itsessään ole tae riittävästä ennakoivasta otteesta. Viranomaisen tulee käydä suunnitelma luvan hakijan kanssa tarkkaan läpi, jotta mahdolliset epäkohdat ja haitat ennakoidaan ja näin estetään ennalta. Valvovalla viranomaisella tulisi olla minimikriteerit omavalvontasuunnitelmalle ja koulutusmahdollisuus luvan Hankijoille kriteerien sisällöistä. Tämä tukisi valvonnan ennakoivaa luonnetta sekä viranomaisen konsultatiivista suhdetta luvanhakijaan.

Maakuntauudistuksen yhteydessä on kaavailtu alkoholihallinnon siirtymistä maakuntien kasvupalveluihin. Tämä vaarantaa EHYT ry:n näkemyksen mukaan alkoholihallinnon riippumattomuuden ja neutraliteetin suhteessa elinkeinoon ja asettaa haasteita alkoholilain täytäntöönpanolle. Tästä syystä lailla säädetyn alkoholivalvonnan hallinnollista perustaa ei tulisi rakentaa elinkeinotoiminnan edistämisen alaisuuteen.

Helsingissä 9.2.2018

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Juha Mikkonen
Toiminnanjohtaja